

POSTANOWIENIE

15 maja 2026 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Paweł Grzegorzczuk

na posiedzeniu niejawnym 15 maja 2026 r. w Warszawie

w sprawie z powództwa P.S. i A.S.

przeciwko Bank spółce akcyjnej w W.

o ustalenie i zapłatę,

na skutek skargi kasacyjnej Bank spółki akcyjnej w W.

od wyroku Sądu Apelacyjnego w Łodzi

z 22 maja 2025 r., I ACa 856/24,

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2. obciąża pozwaną kosztami postępowania kasacyjnego, pozostawiając ich wyliczenie referendarzowi sądowemu.**

UZASADNIENIE

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Przepis ten odpowiada charakterowi skargi kasacyjnej, będącej nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia, o dominującym publicznoprawnym charakterze, przysługującym od orzeczeń wydanych po przeprowadzeniu dwuinstancyjnego postępowania sądowego, w którym sąd pierwszej i drugiej instancji dysponuje pełną kognicją w

zakresie faktów i dowodów. W powiązaniu z art. 398⁴ § 2 k.p.c. oznacza to, że w skardze kasacyjnej nieodzowne jest powołanie i uzasadnienie okoliczności o charakterze publicznoprawnym, które stanowią wyłączną podstawę oceny pod kątem przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (przyczyn kasacyjnych).

Wnosząc o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżąca Bank S.A. powołała się na potrzebę wykładni przepisów prawnych, tj. art. 410 § 1 i 2 w związku z art. 405 k.c. i art. 6 ust. 1 i art. 7 ust. 1 dyrektywy Rady 93/13/EWG z dnia 5 kwietnia 1993 r. w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich (Dz. Urz. WE L 95, s. 29, dalej – „dyrektywa 93/13”) i istotne zagadnienie prawne sprowadzające się do odpowiedzi na pytanie, czy w razie nieważności umowy kredytu w związku ze stwierdzeniem abuzywności jej postanowień kredytobiorcy służy roszczenie pieniężne oparte na tej podstawie, że obu stronom przysługują odrębne, niezależne roszczenia o zwrot nienależnie spełnionych świadczeń.

W świetle utrwalonego stanowiska, w celu uzasadnienia potrzeby wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.) konieczne jest wykazanie, że określony przepis prawa lub zespół tych przepisów, mimo że budzi poważne wątpliwości, nie doczekał się wykładni albo niejednolita wykładnia wywołuje wyraźnie wskazane przez skarżącego rozbieżności w judykaturze w odniesieniu do identycznych lub podobnych stanów faktycznych, które należy przytoczyć (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 13 czerwca 2008 r., III CSK 104/08 i z dnia 28 marca 2007 r., II CSK 84/07).

Powołanie się na istotne zagadnienie prawne (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.) wymaga natomiast sformułowania problemu prawnego i uzasadnienia, że ma on precedensowy (nowy) charakter lub znaczenie dla rozwoju prawa. Problem ten powinien odnosić się do konkretnych przepisów prawa i zostać ujęty w sposób abstrakcyjny, a zarazem wiązać się z rozpoznawaną sprawą; konieczne jest przy tym wskazanie argumentów, które prowadzą do jego rozbieżnych ocen (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002, nr 1, poz. 11, z dnia 11 stycznia 2002 r., III CKN 570/01, OSNC 2002, nr 12, poz.

151, z dnia 13 lipca 2007 r., III CSK 180/07, z dnia 10 kwietnia 2014 r., IV CSK 623/13, z dnia 2 grudnia 2014 r., II CSK 376/14, z dnia 9 kwietnia 2015 r., V CSK 547/14).

Bliższa analiza wniosku nie pozwalała uznać, by w sprawie zakończonej zaskarżonym wyrokiem wystąpiły twierdzone przyczyny kasacyjne.

Przytoczone we wniosku wątpliwości odnosiły się do konsekwencji upadku umowy kredytu zawartej z konsumentem na skutek stwierdzenia abuzywności jej postanowień. Problematyka ta nie stanowi *novum* i była wielokrotnie podejmowana w judykaturze Sądu Najwyższego. W szczególności w uchwale z dnia 7 maja 2021 r., III CZP 6/21, OSNC 2021, nr 9, poz. 56 (zasada prawna), rozważając szczegółowo argumenty mogące przemawiać za tzw. teorią salda i koncepcją dwóch niezależnych kondycji, Sąd Najwyższy stwierdził, że jeżeli bezskutecznego – na skutek abuzywności – postanowienia umowa kredytu nie może wiązać, konsumentowi i kredytodawcy przysługują odrębne roszczenia o zwrot świadczeń pieniężnych spełnionych w wykonaniu tej umowy (por. m.in. także wcześniejszą uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 16 lutego 2021 r., III CZP 11/20, OSNC 2021, nr 6, poz. 40).

Argumentacja wniosku sprowadzała się do próby zakwestionowania tego stanowiska z powołaniem się na wyrok Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z dnia 19 czerwca 2025 r., C-396/24, *Lubreczlik*, w którym stwierdzono, że art. 7 ust. 1 dyrektywy 93/13 stoi na przeszkodzie orzecznictwu krajowemu, zgodnie z którym w przypadku gdy warunek umowy kredytu uznany za nieuczciwy prowadzi do nieważności tej umowy, przedsiębiorca ma prawo żądać od konsumenta zwrotu całej nominalnej kwoty udzielonego kredytu, niezależnie od kwoty spłat dokonanych przez konsumenta w wykonaniu tej umowy i niezależnie od pozostałej do spłaty kwoty. Należało jednak zauważyć, że powołany wyrok Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej został wydany w konfiguracji procesowej, w której – co znalazło wyraz wprost w jego sentencji – z roszczeniem wobec konsumenta wystąpił przedsiębiorca (bank), domagając się zwrotu wypłaconej kwoty kredytu. Jakkolwiek z uzasadnienia rozważanego wyroku nie wynika w pełni jasno, jakie racje zaważyły – w tym układzie procesowym – o kolizji stanowiska wyrażonego w uchwale Sądu

Najwyższego z dnia 7 maja 2021 r., III CZP 6/21, z prawem Unii, niemniej jednak wskazanie jako źródła tego konfliktu art. 7 ust. 1 dyrektywy 93/13 skłania do wniosku, że podłoża tej niezgodności należy upatrywać w przekonaniu o niedostatecznej efektywności krajowych mechanizmów mających na celu zapobieganie dalszemu stosowaniu nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich w sytuacji, w której – gdy abuzywność postanowień umowy kredytu nie pozwala na jej dalsze wykonywanie – przedsiębiorca mógłby żądać od konsumenta zwrotu całości spełnionego świadczenia pieniężnego, bez uwzględnienia wzajemnego świadczenia pieniężnego, które spełnił na jego rzecz uprzednio konsument – kredytobiorca. W każdym jednak razie rozważany wyrok odnosi się do zakresu roszczenia restytucyjnego przysługującego przedsiębiorcy (bankowi), Trybunał nie wypowiadał się w nim natomiast o roszczeniu restytucyjnym dochodzonym przez konsumenta przeciwko przedsiębiorcy, a tym bardziej nie stwierdził, aby na zakres tego roszczenia *ex lege* wpływało świadczenie uzyskane przez konsumenta na podstawie umowy, która okazała się trwale bezskuteczna.

Uwzględniając ten kontekst, a także prokonsumencką aksjologię dyrektywy 93/13, której interpretację wyraża rozważany wyrok, racje przytoczone we wniosku nie były wystarczające do uznania, iżby kwestię zakresu roszczenia restytucyjnego konsumenta wobec przedsiębiorcy dochodzonego na skutek niemożności dalszego wykonywania umowy kredytu na skutek abuzywności jej postanowień – w związku z wydaniem rzeczonoego wyroku Trybunału i w zestawieniu z dotychczasowym orzecznictwem Sądu Najwyższego – należało zakwalifikować jako *novum*, pociągające za sobą istotne zagadnienie prawne, względnie, ażeby na tym tle wystąpiła potrzeba wykładni przepisów prawnych w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.

Należało tym samym odmówić przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Z tych względów, na podstawie art. 398⁹ § 2, art. 98 § 1-1¹, art. 108 § 1, art. 391 § 1 i art. 398²¹ k.p.c., Sąd Najwyższy orzekł, jak w sentencji.

Paweł Grzegorzczak

(K.G.)

[SOP]